

Reforma d'FP a Catalunya: Entre la Modernització i el Risc d'Obviar l'Educació Integral

La recent Mesa Tècnica sobre la Formació Professional (FP), que va tenir lloc el 30 de gener de 2024, ha posat sobre la taula una sèrie de canvis significatius que el Departament d'Educació ha vehiculat dins el marc de la Nova Llei d'FP i el nou Reial Decret d'Ordenació d'FP. Aquest ens dona, a la Intersindical, l'oportunitat de reflexionar sobre els reptes actuals que afronta l'FP a Catalunya, i la possibilitat de proposar una reforma que satisfaci les necessitats de la comunitat educativa en la seva totalitat.

Canvis en l'estructura curricular

La recent modificació de l'estructura curricular de l'FP a Catalunya ha suposat l'eliminació de les Unitats Formatives (UF) i una reestructuració dels Mòduls Professionals (MP) amb la finalitat de promoure una major integració amb el teixit empresarial. No obstant això, l'absència d'orientacions específiques per part del Departament d'Educació genera incerteses. Tot i que la Intersindical valorem positivament la vinculació amb el sector laboral, alertem sobre el risc de perdre la perspectiva d'una formació completa, i insistim en la necessitat de preparar l'alumnat no només per a les exigències actuals, sinó també les futures. Cal, per tant, potenciar la seva capacitat crítica i d'adaptació. Defensar un model d'FP que prioritzi l'interès públic i formatiu per sobre de les demandes empresarials específiques és crucial per preservar el valor educatiu de l'FP.

La incorporació dels MP de Sostenibilitat i Digitalització, amb una càrrega horària de 33 hores per cadascun, juntament amb la possibilitat que els centres dissenyin nous MP amb 99 hores de configuració lliure, busca modernitzar el currículum. Tanmateix, la reducció substancial de les hores destinades a la formació específica, que ascendeix a 198 hores per als cicles de Grau Mitjà i a 297 hores per als de Grau Superior, suscita interrogants sobre la capacitat de l'FP d'abordar els àmbits de coneixement clau amb la profunditat adequada, i sembla relegar a un segon terme l'educació integral de l'alumnat. És molt important que l'adaptació als canvis del mercat laboral no comprometi la preparació a llarg termini, la versatilitat i la capacitat crítica de l'alumnat. L'FP ha de superar les necessitats immediates dels sectors productius, i orientar-se cap a la capacitat dels estudiants per a un mercat de treball en evolució sense menystenir el seu desenvolupament personal i professional complet.

Integració de la formació dual

S'han introduït dos models de formació dual: el Dual General, que preveu 515 hores de pràctiques empresarials, i el Dual Intensiu, que augmenta aquestes hores a 713, incloent un projecte

intermodular. Aquesta estructura exigeix que la programació de cada mòdul especifiqui quins Resultats d'Aprenentatge (RA) es treballaran a l'aula i quins a l'empresa. L'empresa contribuirà en un 10% a la nota de cada mòdul. Aquest enfocament planteja el repte de duplicar les hores de pràctica a l'empresa, i evidencia la necessitat de trobar prou centres de pràctiques. Hi poden haver dificultats, especialment per a l'alumnat de primer curs dels graus bàsic i mitjà que anirà a l'empresa sense haver hagut de demostrar el compromís i aptituds que se'ls exigeixen per promocionar de curs.

Protecció de les condicions laborals del professorat

El benestar i les condicions laborals del professorat d'FP es compten entre els factors centrals per garantir una FP de qualitat. La necessitat de cobrir substitucions de manera eficaç, aconseguir una justa integració i equiparació salarial de tot el professorat d'FP, i proporcionar formació especialitzada, són aspectes que requereixen una acció immediata per part de l'Administració. A més, la reducció de les ràtios en mòduls específics és crucial per assegurar un entorn d'aprenentatge segur i productiu. La implantació d'aquest nou canvi curricular i d'estructuració de la Formació Professional, a correu, sense formació específica ni orientacions, planteja un repte significatiu en termes de logística i planificació educativa que recau novament en els docents. Aquesta situació incrementa la pressió sobre el col·lectiu i la sensació d'abandonament per part del Departament d'Educació.

Cap a una FP pública, integral i equitativa

La Intersindical volem un model d'FP compromès amb els principis d'una educació pública de qualitat, que integri les demandes del mercat laboral, però que no obli l'educació completa de l'alumnat, i que garanteixi condicions laborals dignes per al professorat i un sistema educatiu inclusiu. L'FP ha d'equipar els professionals del futur no només amb habilitats tècniques, sinó també amb una perspectiva crítica i adaptativa. La reforma de l'FP a Catalunya representa una oportunitat per millorar el sistema, i respon a les necessitats reals dels estudiants i de la societat. La Intersindical ens comprometem a treballar per aquest objectiu i a garantir que la veu del professorat i de la comunitat educativa sigui tinguda en compte en aquest procés de transformació.